

Darbo ir šeimos derinimo gerosios praktikos Estijoje pavyzdys

1. Gerosios praktikos pavyzdžio tematika	Šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas. Šeimai palankios darbovietės.
2. Įgyvendinanti šalis	Estija
3. Įgyvendinimo lygmuo	Nacionalinis, įmonės.
4. Gerosios praktikos tikslas	Pagerinti moterų ir vyrų galimybes derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus, Paskatinti šeimai palankų požiūrį, paskatinti šeimai palankių bendrovių plėtrą.
5. Tikslinės grupės	Socialiniai partneriai (darbdaviai ir profesinės sąjungos), dirbantys tėčiai ir mamos.
6. Gerosios praktikos aprašymas	
<p>Šeimai palankios darbovietės sertifikavimo idėja kilo iš plačiai nušviestos ir palankiai įvertintos dviejų privačių įmonių iniciatyvos. Verslo dienraščio <i>Äripäev (Business Daily)</i> ir žurnalo <i>Pere ja Kodu (Šeima ir namai)</i>. Šios darbovietės organizavo konkursą, skirtą atrinkti darbuotojams ir jų šeimoms palankias įmones. Konkursas sulaukė didelio įmonių dėmesio. Siekiant motyvuoti įmones plačiau taikyti praktikoje šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimui skirtas priemones parengta šeimai palankios darbovietės koncepcija, metodologija ir sertifikavimo sistema. Taip buvo pabrėžiama ir šeimai palankaus požiūrio įmonėse svarba. Estijoje nėra daug didelių korporacijų. Nedidelės įmonės, bendrovės, kurių yra dauguma, neretai nenoriai taiko šeimai palankias priemones, motyvuodami, kad neturi resursų šeimai palankios politikos įgyvendinimui. Todėl šeimai palankios darbovietės sertifikavimas turėjo tikslą suteikti didesnes galimybes mažesnėms įmonėms plėtoti šeimai palankias priemones pademonstruojant daug sąnaudų nereikalaujančius pavyzdžius ir paskatinti mažesnes įmones juos taikyti. Šeimai palankių priemonių taikymui numatyta dalinė parama iš valstybės biudžeto.</p> <p>Sertifikavimo sistema parengta remiantis kitų ES šalių – Austrijos, Vokietijos, Slovėnijos ir kitais pavyzdžiais. Parengta metodologija išbandyta šešiose pilotinėse įmonėse. Buvo išbandyti šeimai palankios darbovietės vertinimo kriterijai ir šeimai palankių priemonių įgyvendinimo būdai bei poveikis. Bandytas buvo sėkmingas. Mažesnės įmonės, pvz., vietos laikraščio redakcija, pradėjusios siekti šeimai palankios darbovietės sertifikato, susilaukė daug dėmesio, jų pavyzdžiu pasekė ir didesnės įmonės.</p> <p>Tuo pagrindu, nacionaliniu mastu buvo pradėtas rengti kasmetinis Šeimai palankios darbovietės konkursas. Konkursas padeda skatinti suvokimą apie šeimai palankių priemonių svarbą, teikiamą naudą įmonėms ir darbuotojams, kelia laimėtojų statusą. Įgyvendinant šeimai palankias priemones bendrovės pasiekimai vertinami tiek vadovų, tiek darbuotojų. Vertinant konkurse dalyvaujančias įmones atliekamos dvi apžvalgos – darbuotojų nuomonės ir vadovų nuomonės apie šeimai palankias priemones, apie darbo aplinką, apie darbuotojų tobulinimosi galimybes. Vertinant atsakymus, 40 proc. vertinimo balų sudaro vadovų nuomonės, 60 proc. - darbuotojų nuomonės. Darbuotojai išsako pasitenkinimo lygį dėl darbo organizavimo, galimybių derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus, atlyginimų, galimybių kelti kvalifikaciją, siekti karjeros. Taip pat darbuotojai gali vertinti, kaip įmonėje valdomi konfliktai, ar pasitaikė smurto ar priekabiavimo darbe apraiškų, ar dirbami viršvalandžiai, ar galimas darbas ne visą darbo dieną ar nuotolinis darbas. Apžvalgos klausimynuose pateikiami klausimai apie vyrų įtraukimą į šeimos gyvenimą, pvz., ar įmonėje vyrams suteikiamos tėvystės ar vaiko priežiūros atostogos, kaip į tai žiūri vadovai ir kolegos, ar įmonėje organizuojami šeimoms skirti renginiai, ar prireikus šeimos įsipareigojimų turinčiam darbuotojui suteikiami laisvadieniai, ar suteikiamos papildomos išmokos gimus vaikui ir pan. Kasmet skelbiami trys laimėtojai – bendras laimėtojas, palankiausia šeimai darbovietė ir palankiausia darbuotojams darbovietė. Šeimai palankios darbovietės sertifikavimui įgyjant vis platesnį mastą apdovanojimų ratas plečiasi, atsiranda naujos nominacijos, pvz. Šeimai palankus muziejus, šeimai palanki kavinė, šeimai palankus renginys ir kt.</p>	
7. Gerosios praktikos	Jau pirmajame šeimai palankios darbovietės konkurse dalyvavo 90 įmonių (apie

poveikis, įgyvendinimo stebėsenos rezultatas	1 proc. visų įmonių). Kasmet šis skaičius auga. Atsiranda naujų nominacijų pagal veiklos sritis, pvz., šeimai palankiausias muziejus, renginys, restoranas ar panašiai. Įmonės dalijasi gerąja praktika.
8. Gerosios praktikos šaltinis, kontaktai	Rivo Sarapik Redakcijos vadovė Äripäev AS Pärnu mnt 105 19094 Tallinn Estonia + 372 667 0181 rivo@aripaev.ee Europos Lyčių lygybės instituto Gerosios praktikos pavyzdžių duomenų bazė https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/good-practices/estonia/contest-family-friendly-firms
9. Svarbiausi patarimai norintiems pritaikyti šią gerąją praktiką	Konkursas parodė, kad šeimai palankias priemones plačiau taiko didelės bendrovės, turinčios daugiau resursų. Mažoms įmonėms reikalinga parama iš valstybės biudžeto. Labai svarbus tokių iniciatyvų viešinimas, populiarinimas, jų reikšmės, svarbos, naudos demonstravimas.

Parengta 2021m., pagal projektą „Moteryų ir vyrų lygybės skatinimas darbe, visuomenės gyvenime ir savivaldoje“, skirtą Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano 2018–2021 metams priemonėms įgyvendinti 2021 metais. Projektą remia Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.